

Uchwała Nr 113
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 28 maja 2025 r.

w sprawie zmian w rozdziale 6. Plan finansowy oraz rozdziale 2.3. Plan celów końcowych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwała, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w rozdziale 6. Plan finansowy oraz w rozdziale 2.3. Plan celów końcowych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Stefan Krajewski

Przewodniczący

Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 113 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Rodzaj zmiany:

Zmiany finansowe w ramach PS WPR 2023-2027 polegające na dokonaniu przesunięć budżetów poszczególnych interwencji w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej.

Proponowana zmiana PS WPR 2023-2027

Proponuje się dokonanie przesunięć finansowych pomiędzy interwencjami PS WPR zgodnie z poniższą tabelą:

Proponowane realokacje pomiędzy interwencjami PS WPR				
Instrument	Zmniejszenie (w EUR)		Zwiększenie (w EUR)	
	Środki publiczne	Środki EFRROW	Środki publiczne	Środki EFRROW
I.9 - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	1 000 000	650 000		
I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	77 000 000	42 350 000		
I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	62 000 000	34 100 000		
I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	12 109 591	6 660 275		
I.13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	50 000 000	27 500 000		
I.10.4 „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu”			202 291 409	111 260 275
Razem	202 109 591	111 260 275	202 291 409	111 260 275

Wskazane powyżej zmiany finansowe skutkują koniecznością zmian w rozdziale 6. Plan finansowy oraz rozdziale 2.3. Plan celów końcowych Planu Strategicznego WPR dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

1. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

W związku ze znacznie przekraczającym obecny limit, zainteresowaniem wsparciem środkami z I.10.4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, niezbędne jest podjęcie działań w celu zwiększenia dostępnych środków dla tej interwencji, poprzez zmniejszenie kwot alokowanych w ramach innych działań PS WPR.

Limit środków PS WPR przewidziany na realizację I.10.4 wynosi 929,5 mln zł, co odpowiada kwocie 217,5 mln euro. Nabór wniosków w ramach tej interwencji przeprowadzony został w terminie 23 października – 20 listopada 2024 r. Złożonych zostało 28 957 wniosków

o przyznanie pomocy na kwotę 5 867 mln zł. Oznacza to, wykorzystanie limitu w 631% i faktyczne zapotrzebowanie na środki interwencji większe od dostępnej alokacji o 4 937 mln zł, tj. o ok. 1 148 mln euro. ARiMR rozpoczęła już rozpatrywanie wniosków, jednakże szacuje się, że obecny limit środków dla I.10.4. pozwoli na kontraktację jedynie ok. 4 tys. wniosków.

W związku z powyższym, zasadne jest zwiększenie alokacji na interwencję I.10.4 o 202 mln euro w celu umożliwienia zawarcia jak największej liczby umów spośród złożonych wniosków, poprzez przesunięcie środków z innych interwencji PS WPR. Jednocześnie, przesunięcie takie nie spowoduje niedoborów w dostępności środków w pozostałych instrumentach wsparcia i pozwoli na sprawną kontraktację, przez co przyspieszeniu ulegnie realizacja finansowa Planu. Zwiększenie budżetu interwencji I.10.4 spowoduje wzmocnienie ambicji środowiskowych w ramach PS WPR. Poziom wydatków środowiskowych w ramach II filaru PS WPR zwiększy się z 43,44% do 44,17%. Dzięki temu możliwa będzie realizacja pilnych inwestycji w oparciu o już złożone WoPP, dotyczących np. optymalizacji **stosowania środków ochrony roślin** (np. pielniki, opryskiwacze precyzyjnie aplikujące preparat), **lepszego gospodarowania glebą** (np. maszyny do uprawy uproszczonej), czy **magazynowania wody**. Działanie to wpisuje się również w najważniejsze założenia polityki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce.

Interwencje PS WPR, stanowiące źródło przesunięcia środków finansowych wraz z uzasadnieniem:

➤ **I.9 Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)**

W ramach I.9 - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) zidentyfikowano wolne środki w kwocie 1 mln euro, co odpowiada 0,08% budżetu interwencji.

➤ **I.10.2 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej**

W ramach I.10.2 realizowane są 3 rodzaje wsparcia: obszar A – biogazownie, obszar B – mikroinstalacje fotowoltaiczne oraz obszar C – rozwiązania poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych. W tym celu, zaplanowany został budżet w kwocie 267,7 mln euro. Na chwilę obecną, łączna kwota umów zawartych we wszystkich 3 obszarach (tj. 480) opiewa na 49,5 mln zł, co odpowiada 4,4% łącznego budżetu, zaś biorąc potencjalny możliwy poziom kontraktacji wynosi niespełna 10% budżetu. Interwencję planowano w warunkach dużej niepewności na rynku energetycznym, w okresie dynamicznych wzrostów cen energii elektrycznej. Obecnie, po częściowej stabilizacji cen energii oraz po przeprowadzeniu pierwszych naborów, obserwuje się istotnie mniejsze zainteresowanie niż zakładano na etapie przygotowywania PS WPR.

➤ **obszar A wspierający inwestycje dotyczące biogazowni rolniczych**

Budżet przeznaczony na obszar A I.10.2 wynosi 78 mln euro, czyli około 325 mln zł. Dotychczas, dla inwestycji związanych z biogazowniami rolniczymi wnioskodawcy nie wykazywali dużego zainteresowania realizacją inwestycji w tym zakresie. Ma to związek z faktem, iż od czasu przyjęcia przez służby KE zmieniła się sytuacja co do możliwych źródeł finansowania tego rodzaju operacji. Na etapie przygotowywania PS WPR, był to główny instrument, w ramach którego planowane było udzielania wsparcia na mikroinstalacje do produkcji biogazu rolniczego. Jednak od 2023 r. wdrożony został m.in. program „Energia dla

wski”, który umożliwi nie tylko budowę mikrobiogazowni (do 50 kW) i większych instalacji, ale również sprzedaż wyprodukowanej energii. Spowodowało to ograniczenie zainteresowania wśród potencjalnych beneficjentów wsparciem z I.10.2.

W związku z powyższym, aby efektywnie wykorzystać dostępne fundusze, z obszaru A I.10.2 na I.10.4. proponuje się realokację środków w wysokości 39 mln euro (tj. 50% limitu). Jednocześnie, w budżecie obszaru A pozostanie 39 mln euro do wykorzystania w ramach kolejnych naborów – najbliższy z nich planowany jest w terminie 21 października – 19 listopada 2025 r.

➤ **obszary B i C (inwestycje w mikroinstalacje fotowoltaiczne; inwestycje w rozwiązania poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych)**

Na realizację inwestycji w obszarze B i C w ramach I.10.2 przeznaczone zostało po 94,9 mln (ok. 396 mln zł) euro, co łącznie daje blisko 190 mln euro (ok. 792 mln zł).

W wyniku przeprowadzonych naborów dla obszaru B, podpisanych zostało 408 umów na łączną kwotę 37 mln zł. W efekcie limit dla obszaru B wykorzystany został jedynie w 9,4%. Przy założeniu, że dalsza kontraktacja obejmie wszystkie oczekujące wnioski, maksymalny możliwy do osiągnięcia poziom wykorzystania budżetu to 19%, co odpowiada kwocie 75,4 mln zł.

W ramach obszaru C, kontraktacja osiągnęła poziom 72 umów na kwotę 12,4 mln zł, co oznacza wykorzystanie limitu dla tego obszaru jedynie w 3,1%. Dalsza kontraktacja pozostających w chwili obecnej do oceny wniosków, może spowodować wzrost tego poziomu do jedynie 8,2%, co stanowi 32,3 mln zł.

W celu efektywnego wykorzystania środków PS WPR, z budżetów obszarów B i C I.10.2 proponuje się przeniesienie 38 mln euro (tj. po ok. 20% budżetu obszaru B i C) na I.10.4. Proponowane przesunięcia na poziomie 20% nie wpłyną negatywnie na realizację celów I.10.2, dla której potencjalna kontraktacja w najbardziej zaawansowanym komponencie B, aktualnie nie przekracza 20% dostępnego limitu.

Kolejne nabory dla obu obszarów (B i C) planowane są na okres 21 października – 19 listopada 2025 r.

➤ **I.10.15 - Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń**

W chwili obecnej budżet tej interwencji wynosi 309,1 mln euro, a pierwszy nabór w ramach I.10.15 przewidziany jest na okres od 3 czerwca do 4 lipca br.

Trzeba podkreślić że w okresie, który upłynął od czasu zaprojektowania interwencji do czasu pierwszego naboru nastąpił spadek liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie, szczególnie świnie. A w konsekwencji pierwotnie zakładana liczba potencjalnych beneficjentów uległa zmniejszeniu.

Na etapie projektowania interwencji 10.15, w związku z zapowiadaną przez KE rewizją przepisów obowiązujących w UE dotyczących dobrostanu zwierząt podczas ich utrzymywania w gospodarstwach, zakładano, że jej ważnym komponentem będą inwestycje dotyczące, np. dostosowania powierzchni bytowej zwierząt do nowych wymagań. Do tej chwili służby KE nie przedstawiły propozycji regulacji, co ogranicza zasadność uwzględnienia wsparcia tego typu inwestycji.

Ponadto, z uwagi na zakres i koszty przewidzianych do realizacji inwestycji, nawet ograniczenie budżetu interwencji nie powinno negatywnie wpłynąć na możliwości ich realizacji przez gospodarstwa utrzymujące bydło i świnie.

W ślad za postulatem rolników zwiększony został budżet inwestycji A1.4.1 KPO o 600 mln EUR na etapie II rewizji. W efekcie możliwe będzie m.in. uruchomienie naboru wniosków dla producentów świń na inwestycje w zakresie rolnictwa 4.0. Część tych inwestycji również będzie związana z poprawą dobrostanu świń (np. sensory biometryczne i systemy monitorujące zdrowie świń, systemy wentylacji i klimatyzacji sterowane automatycznie, czujniki monitorujące temperaturę, wilgotność i jakość powietrza, automatyczne systemy czyszczenia i usuwania odchodów).

Dlatego też, na obecnym etapie, proponuje się zmniejszenie budżetu tego instrumentu o 62 mln euro (tj. ok. 20% aktualnej alokacji) do kwoty ok. 247 mln euro.

➤ **I.13.1 - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)**

W lutym br. zakończył się proces podpisywania umów ramowych w ramach I.13.1 - LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Łączne zapotrzebowanie na środki PS WPR dla działania LEADER dla wszystkich 16 województw wyniosło 741,4 mln euro. Pierwotnie na realizację interwencji zaplanowano 708,5 mln euro. Jednak, zgłoszone przez LSR pod koniec 2023 r., wstępne zapotrzebowanie na środki PS WPR (w tym dla gmin nieobjętych LGD, tzw. białe plamy) znaczenie przekraczało alokowaną kwotę. W związku z czym, alokacja na I.13.1 zwiększona została o 45 mln euro, do kwoty 753,5 mln euro. Ostatecznie, biorąc pod uwagę faktyczną kwotę zapotrzebowania wynikającą z podpisanych umów ramowych, wystąpiły wolne środki w kwocie 12,11 mln euro, które zostaną realokowane na rzecz I.10.4.

➤ **I.13.2 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych**

W wyniku dwóch naborów przeprowadzonych dla I.13.2 - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych, złożonych zostało jedynie 7 wniosków o przyznanie pomocy (1 wniosek w 2023 r. i 6 wniosków w 2025 r.). Dotychczas podpisano jedną umowę z wnioskodawcą z pierwszego naboru na kwotę 1,3 mln zł, co odpowiada 0,2% środków z pierwotnej alokacji na interwencję, opiewającej na ok. 166 mln euro. Podejmowane są równocześnie działania mające na celu zwiększenie zainteresowania polskich producentów do zrzeszania się i korzystania ze wsparcia w ramach PS WPR. Podjęto prace legislacyjne, których celem było uproszczenie zasad uznawania organizacji producentów w Polsce. W efekcie tych działań, opublikowane zostały dwa nowe rozporządzenia MRiRW określające szczegółowe zasady uznawania organizacji, które uwzględniły liczne wnioski o wprowadzenie uproszczeń w tym zakresie.

Ponadto, w ramach prac Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027 została powołana grupa robocza ds. promowania współpracy rolników w formie organizacji producentów. Do zadań tej grupy należy m.in. identyfikacja barier stojących na drodze do tworzenia organizacji producentów, ocena zainteresowania ich tworzeniem, także w kontekście możliwości korzystania ze wsparcia PS WPR (w tym I.13.2) oraz identyfikacja dobrych praktyk. Niezależnie od tych wysiłków, MRiRW prowadzi i uczestniczy w szkoleniach dotyczących tworzenia grup producentów rolnych i organizacji producentów.

Od 2023 r. odnotowuje się zwiększone zainteresowanie tematem powstawania grup producentów rolnych i organizacji producentów rolnych, efektem czego jest uznanie 5 grup

producentów rolnych i 4 organizacji producentów rolnych. Część podmiotów złożyło już wnioski o przyznanie pomocy w ramach I.13.2 PS WPR. Biorąc pod uwagę powyższe i zakładając dalszy postęp w tym zakresie, na obecnym etapie kwota środków, jaką można przesunąć z tej interwencji do budżetu I.10.4 wyniesie 50 mln euro, tym bardziej że w ramach Interwencji 10.4 preferowane jest wsparcie projektów wspólnych –zakładających współpracę pomiędzy rolnikami.

2. Przepis zgodnie, z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

3. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

8-14 maja 2025 r.

4. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Zwiększenie limitu środków dla I.10.4 - Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, poprzez przeniesienie wolnych środków z interwencji: I.9, I.10.2, I.10.15, I.13.1 oraz I.13.2 w łącznej kwocie ponad 202 mln euro, pozwoli na objęcie pomocą w ramach PS WPR kolejnych ok. 4,2 tys. wniosków o przyznanie pomocy. W efekcie, liczba wnioskodawców objętych wsparciem w ramach tej interwencji podwoi się.

Proponowana zmiana, ze względu na zwiększenie budżetu interwencji służącej osiągnięciu celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, wpłynie pozytywnie na zwiększenie poziomu całkowitego wkładu EFRROW, o którym mowa w art.93 ust. 1 rozporządzenia 2115/2021.

5. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

Zmiana wpływa na planowane do osiągnięcia wartości wskaźników rezultatu: R.3, R.9, R.10, R.15, R.16, R.26, R.43 oraz R.44 i harmonogram ich planowanego osiągnięcia w poszczególnych latach. W przypadku wskaźników rezultatu: R.3, R.9, R.16 i R.26 nastąpi wzrost ich wartości, co spowodowane jest zwiększeniem budżetu interwencji I.10.4, zaś w przypadku pozostałych wskaźników nastąpi niewielki spadek ich wartości.

6. Wpływ na plan finansowy PS WPR:

Zmiana łącznych budżetów poszczególnych interwencji wpływa na rozdystrybuowanie w czasie planowanych wydatków finansowych w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia, planowaną liczbę beneficjentów / wielkość obszaru wsparcia. Ze względu na różny poziom współfinansowania EFRROW w ramach interwencji będących przedmiotem niniejszej uchwały i konieczność zachowania poziomu planowanej alokacji środków EFRROW w ramach całego PS WPR, nieznacznemu zwiększeniu (o ok. 180 tys. euro) uległa wysokość współfinansowania krajowego.